

MARKO
POPOVIĆ

JEDAN
POGREŠAN
KORAK

— Laguna —

Copyright © 2016, Marko Popović
Copyright © ovog izdanja 2016, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Kristini & Sari

PROLOG

Nije trebalo da budeš tu.

Koliko si samo puta pokušao da pobegneš od te misli, ali te ona nikada nije napustila. Ne napušta te ni sada dok izlaziš na velika plava vrata i gledaš brata kako te čeka kod prijavnice. Deo tebe nikada se neće pomiriti sa onim što se dogodilo. Nikada ti neće oprostiti. Ali navikao si da živiš sa tim.

Zagrljaj sa bratom traje dugo. Osećaš kako teško diše. Hvataš ga za ramena i udaljavaš od sebe. Tvoj odlazak u zatvor bio je veliki udarac za njega, ali tek sad vidiš koliko se promenio. Vidiš nešto u njegovim očima, nešto što ne prepoznaješ. Pitaš ga da li je sve u redu. Klima glavom. Pitaš ga kako su mu žena i sin. Kaže ti da su dobro i da ne brineš ništa.

Još jednom ga zagrliš, pa ulazite u kola.

Vožnja do Beograda oslobađa te svih užasa, prljavštine, osećanja beznađa i besmisla, strepnji. Sa svakim kilometrom čini ti se da sve to ostaje zauvek iza tebe. Iako znaš da to nije uvek tako. Većina ljudi sa kojima si provodio vreme u pret-hodne dve i po godine bili su povratnici. Zatvor ne postoji da

bi te izveo na pravi put, već da bi te sa njega trajno sklonio. Čak i ako nikada ranije nisi imao problema sa zakonom, ako te je na robiju odveo trenutak nepromišljenosti i nepažnje.

Majka te čeka na vratima kuće. Kad je ugledaš, setiš se kako se uporno trudila da sakrije emocije od tebe, drhtala dok su čitali presudu, grčila vilicu i gutala suze svaki put kad je dolazila da te vidi. Sada ne može da se kontroliše. Plače ti na grudima. Stiska te oko struka. Sve će biti u redu, ponavljaš joj tiho.

I veruješ da hoće.

Brzo nalaziš posao. Školski drug tvog pokojnog oca drži dostavnu službu i zapošljava te kao kurira. Plata je mala, ali si naučio da budeš zadovoljan. Družiš se sa starim prijateljima, izlaziš, upoznaješ devojke. Ne dozvoljavaš sumnjama da preuzmu kontrolu, ne dozvoljavaš strahovima da te poremete. Stvari su legle na svoje mesto. Ne veruješ da nešto ponovo može krenuti naopako.

Zato ne primećuješ promene kod svog brata. Ranije bi ih sigurno primetio. Prepoznao bi napetost u njemu, video bi kako se povlači u sebe, sklanja, čak i od svoje porodice, osetio bi njegov bol. Toliko si ga dobro poznao. Ne bi dozvolio da ti ne kaže o čemu se radi. Ne bi dopustio da ti problemi izmiču. Na vreme bi naslutio opasnost koja se nadvija nad vama.

Ali ne slutiš ništa.

Zoveš se Goran Borota i četiri godine nakon što si izašao iz zatvora saznaješ da ti je brat nestao.

Petak

PRVO POGLAVLJE

Zvonjava telefona trgla je Belog iz dremeža, u koji je zapao gledajući TV. Mobilni se oglašavao sa pulta iznad kamina, pa je Beli morao da napusti svoje kožno gnezdo i pređe dobrih deset metara kako bi stigao do njega. Uzalud. Na ekranu je svetleo nepoznati broj.

„Ko je to bio?“, Milena je postavljala sto za večeru kad je njen muž odbio poziv uz mrzovoljnu psovku.

„Izgleda da ću ponovo morati da menjam karticu“, odgovorio je više sebi u bradu. Ona ga je, ipak, čula.

„Zašto jednom ne ostaviš broj samo ljudima kojima veruješ?“

Polako joj je prišao s leđa i poljubio je u vrat. Miris njene kože delovao je na Belog kao sedativ.

„Zato što bih onda svoj broj znao samo ja.“

Osmehnula se.

„Hoćeš da nam sipaš vino?“

Iz posebnog frižidera izvadio je *Šato de Bordo* iz '97, dar ambasadora Francuske lično, kad je crni blekberi ponovo zasvirao Sinatrin *My way*. Bili su uporni. Ali Beli je bio

uporniji. Kada je pre pet godina ostao bez sina, odlučio je da se povuče. Prodao je kompanije, prestao da investira, prestao da komunicira sa ljudima. Samo uzak krug prijatelja mogao je da stupi u vezu sa njim. Ostalima se nije javljao na pozive, nije odgovarao na mejlove. Čak je redovno menjao kartice kako ga ne bi našli. Pa opet su uspevali. Bar jednom u nedelju-dve stizao mu je poziv sa nepoznatog broja.

Sada mu je stigao SMS. Stavio je naočare i odaljio ekran od lica. Beli je izgledao dosta mlađe za svoje godine, ali su poneke sitnice odavale da je prešao šezdesetu.

„Dragane, javite se. Važno je“, pisalo je u poruci.

Odmahnuo je glavom. Uvek jedno isto: važno je. Kome je važno, pomislio je, pa ugasio ton na telefonu ne želeći da zamara mozak. Želeo je da uživa u vinu i večeri spremljenoj po receptu simpatičnog plavušana sa kanala *24 Kitchen*. Milena ga je obožavala.

„Probaj, nadam se da nisam stavila previše luka“, rekla je, a on je zaljubljenno ispratio svaki njen pokret dok mu je pomalo nespretno sipala hranu u tanjir. Milena je bila njegova druga žena. Prethodna, majka njegovog sina, otišla je od kuće kad im je dete još bilo malo. Beli je od tada promenio mnogo partnerki, ali je Milena bila prva sa kojom je želeo da provede ostatak života. Čudno je to. Ne tako davno devojkicu kao što je ona ne bi ni primetio. Da, bila je zgodna i mlađa skoro tri decenije, ali previše tiha i neupadljiva za njegov ukus. Baš tako je, tiho i neupadljivo, ušla u njegov život. Ne bi znao da kaže čak ni kako su se tačno upoznali. Znao je samo da je bila tu kad mu je bilo najteže.

Podigao je čašu da nazdrave, kad je na stolu zavibrirao telefon. Isti broj. Milena ga je pogledala ispod oka. Dovoljno dobro je poznavala svog muža da je znala da neće izdržati. I

nije. Pritisnuo je zelenu slušalicu i prislonio mobilni na uvo. Ako ga neko zavatlava, gadno će se provesti.

„Dragan Kalinić?“ Mrzeo je kada ga nepoznati ljudi oslovljavaju po imenu i prezimenu. To ga je podsećalo na policijska ispitivanja.

„Da.“

„Ovde doktor Dušan Borota sa Instituta za sudsku medicinu.“ Pauza je trajala predugo. „Radio sam obdukciju tela vašeg sina.“

Na pomen Markove obdukcije Belom se lice zgrčilo. Za svojih šezdeset godina prošao je kroz mnogo toga. I nikada nije pokazivao slabost. Ni kada ga je otac vezivao za krevet i vojničkim kaišem mu pomerao bubrege, ni kada je prvi put pucao u čoveka, ni dok su mu držali cev na čelu i brojali do deset, ni kad su mu izricali dvadeset godina robije. Nikada, osim kada su pred njim podigli čaršav ispod koga je ležalo beživotno telo njegovog jedinca.

„Marko nije poginuo u saobraćajnoj nesreći.“ Doktorov glas je ostao miran kao da mu saopštava koliko ima stepeni napolju. „Ubijen je pre toga.“

Još jedan udarac. Belom je trebalo vremena da se sabere. U trenutku je zamislio kako mu neko puca u sina ili ga ubada nožem. Ili prebija nasmrt. Soba je počela da se okreće. Pridigao se sa stola i izašao na terasu. Reflektori sa *Zvezdinog* stadiona obasjavali su nebo iznad Dedinja.

„Slušaj, ako je ovo neka zajebancija...“, trudio se da zadrži mirnoću u glasu, ali mu je krv sa svih strana nadirala u mozak.

„Povrede od udesa načinjene su na telu koje je već bilo mrtvo“, nastavio je doktor ne obazirući se na pretnju. „Doka-ze za to sam vam poslao na mejl. Ako hoćete, možete odmah da pogledate.“

Nije mu padalo na pamet.

„I trebalo ti je pet godina da mi to kažeš?“

Prećuo je pitanje.

„Informaciju kako je ubistvo izvršeno dostaviću vam lično. Kao i ko stoji iza ubistva. Ali za to imam određene uslove.“

Doktor će mu postavljati uslove? Pokušavali su to daleko moćniji, opasniji, bogatiji, pa su loše završili. Ali ovo je bilo drugačije. Da li je sa druge strane zaista onaj za koga se predstavlja? Ako jeste, zašto ga zove tek posle pet godina? Ili mu, ipak, neko smešta? Namerno ga udara tamo gde najviše boli? Opet, šta ako doktor govori istinu? Šta ako mu je sin zaista ubijen?

Na vratima terase pojavila se Milena. Imala je belu letnju haljinu, savršeno braonkastu boju kože i nepogrešiv osećaj da nešto nije u redu. Pogled na nju bio mu je dovoljan da razbistri misli. Šta god da se nadalje bude dešavalo, pomislio je, poteći će krv. Nije znao čija, nije znao koliko, ali je znao da će teći. To ga je umirilo. Povratio je hladnoću u glasu i kratko odgovorio:

„Da čujem.“

Naravno, znao je šta sledi.

„Za informacije koje ću vam dostaviti tražim novac.“ Glas sa druge strane ostao je neverovatno miran. „Petsto hiljada evra.“

Zastao je kao da iščekuje njegovu reakciju. Nije je bilo.

„Gde i kako ćemo izvršiti primopredaju, javiću vam uskoro.“

Beli je i dalje ćutao.

„I nadam se da nećete praviti nikakve gluposti, jer u suprotnom nikada nećete saznati istinu.“ Konačno, u doktorovom tonu, u samo jednom ili dva glasa koja su zadrhtala, osetio je strah.

„Da, krv će definitivno poteći“, pomislio je još jednom.

A onda se veza prekinula.

Subota

DRUGO POGLAVLJE

Dan kad je Goran Borota saznao da mu je brat nestao bio je paklen. Pogotovo ako ga je čovek proveo u kolima bez klime. Goranu se već mutilo pred očima dok je pokušavao da reši zagonetku zvanu Blok 23. Srećom, brzo je pronašao željeni ulaz, parkirao fijat pandu na mesto za invalide i popeo se na osmi sprat.

„Sto dinara!“, pomislio je čim je ugledao mladića u maskirnim bermudama kome je doneo banjalučki ćevap sa malo ljutog i dve paklice marlboro 100'S. Uvek je pogađao koliki će bakšiš dobiti. Kada mu je prva mušterija ostavila deset dinara, osećao se kao bednik, što je s platom jedva većom od minimalca praktično i bio. Zavisio je od bakšiša. Od milostinje. Nije tako zamišljao budućnost. Nije planirao da na pragu četrdesete radi kao potrčko, ali je izbegavao da krivi višu silu i nesrećne okolnosti za sve što mu se desilo u životu. Samog je sebe doveo tu gde jeste, a kad je tako, može bar da se igra pogađanja bakšiša. Tog dana je imao već četiri pogotka. Ovo mu je bio peti. Zahvalio se ljubazno i izašao iz zgrade ubeđen da bi mogao da diplomira psihologiju.

„Gotov sam s poslom. Seci lubenicu!“ Dok je ostavljao pandu na parkingu firme, poslao je bratu SMS. Odgovor mu nije bio potreban. Njegov brat nikada ne zaboravlja na dogovore.

Spustio se samo do garaže da zameni auto. Reno kangu, takođe dostavno vozilo, ali sa ispravnom klimom, bio je slobodan za vikend. Grmalj u radničkom kombinezonu pružio mu je ključeve uz šeretski osmeh.

„Je l' u njemu misliš d' obrneš onu malu od jutros?“ Iako je izbegao iz Sarajeva još pre dvadeset godina, Raša je i dalje govorio kao da je upravo sišao sa Grbavice. „Traž'la te jedna onako...“ Šakama je simulirao velike grudi. „Svaka joj čast! Ostavila ti je i broj da joj se javiš.“

Iz džepa je izvukao ceduljicu na kojoj je lepim ženskim rukopisom bilo ispisano ime Jasna i broj telefona. Goran je prevrnuo očima. Nije bio prvi put da ga traže nezadovoljne mušterije. Pored dostave hrane i cigareta, firma u kojoj je radio bavila se i ozbiljnim kurirskim poslovima. A tu je znalo da dođe i do ozbiljnih propusta. Iz raznih razloga. Kuriri su uvek bili prvi na listi osumnjičenih.

„Samo izgledala je nekako čudno.“ Veliki Sarajlija se uozbiljio. „Sva je bila ko na iglama.“

„A šta ti je rekla? U čemu je problem?“

„Šta mene pitaš? Zovi je, pa vidi šta's s njom.“

Goran je zurio u ceduljicu kao da će mu ona otkriti ko je ta devojkica i šta hoće od njega.

„Mislim da ću, ipak, sačekati do ponedeljka“, dobacio je već izlazeći iz garaže, dok ga je Rašin agresivni bariton pratio sve do parkinga:

„Nemaš pojma šta propuštaš!“

Nije se obazirao. Ušao je u kola, odvrnuo klimu na maksimum i odveo se do najbliže kineske radnje. Sa prenatrpanih rafova skinuo je plastičnu imitaciju laserskog mača

iz *Ratova zvezda*. Recept kako da svaki put obraduje šestogodišnjeg bratunca bio je jednostavan, kupovao mu je samo ono čime je i sam voleo da se igra.

Sjurio se do bloka preko puta Arene i popeo do drugog sprata. Pozvonio je dvaput dugo i jednom kratko, što je bila njihova tajna šifra, pa se sakrio iza lifta, kad je iz stana izleteo klinac u bermudama na tregere. Za decu je uglavnom teško reći na koga liče. Ne i za Mateju. Samo jedan pogled na sliku Goranovog brata u njegovim godinama otklanjao je svaku dilemu. Imali su iste oči, boje kestena, isto lice, duguljasto i bledo. Goranov brat bi u šali dodao – aristokratsko. Čak im je i frizura bila ista – klasični šlem. Mateja je brzo pro našao strica, a ovaj zavitlao mačem urlajući nešto o Dartu Vejderu i povratku imperije. Usledio je obračun u kuhinji, u kojem se Dart Vejder branio varjačom, a kao kolateralna šteta nastradala je kutija sa kukuruznim pahuljicama.

Klinac je odmah pobjegao, a Goran ostao da čisti.

„Ovaj mali je ozbiljno ojačao. Moraću da pazim šta mu kupujem“, mrmljao je, pre nego što je i poslednju pahuljicu ubacio u kesu za đubre i vidno zajapuren ušao u dnevnu sobu. Razmaknute zavese pružale su savršen pogled na beogradsku Arenu, sivu, depresivnu i većito nedovršenu grdosiju.

Goranova snaja se, ipak, potrudila da im stan liči na nešto što vredi otplaćivati narednih trideset godina. I to ne samo zato što je podsećao na naslovnu stranu *Ikeine* brošure (svojevremeno su kombijem Goranove firme otišli u Budimpeštu i opustošili radnju), već što je delovao kao pravi – u nedostatku boljeg izraza – topli dom. Dnevnim boravkom dominirali su ljubičasto-beli tonovi i ugaona garnitura sa debelim jastucima. Često ih je viđao kako se sve troje valjaju po njoj. Sada je Olga sedela sama. Pogled joj je bio proziran, a lice bledo i sa tamnim podočnjacima. U ruci je stiskala čašu nekog providnog pića.

„Jesi li se čuo od jutros sa Dušanom?“

Zvučala je kao da se posvađala sa mužem. Goran je znao da prepozna tu promenu u Olginom glasu. A kako i ne bi? Zabavljala se sa njegovim bratom još od srednje škole. Goranu se to nije sviđalo. Ne zato što je imao nešto protiv Olge. Naprotiv. Bila je blizu onoga što se u savremenom društvu naziva „superžena“. Obrazovana, završila ekonomiju, zaposlena u predstavništvu jedne strane kompanije, prilično zgodna i posvećena porodici. Samo nije voleo što mu je brat bio, a moguće i spavao, samo sa jednom devojkom u životu. Opet, ko je Goran da mu deli lekcije o ljubavno-bračnim odnosima? Sa trideset osam godina i dalje je živeo s majkom.

„Nisam. Zašto?“

„Nije se vratio sa dežurstva i ne javlja se na mobilni“, rekla je, a kao da mu je sasula kofu hladne vode u lice.

Prenuo ga je Mateja. Izleteo je odnekud i odalamio ga mačem po kolenima. Goran je uspeo da ga obuzda i nagovori da se vrati u sobu i prouči kako se igračka sklapa i rasklapa.

„Na Institutu kažu da je izašao sinoć oko pola devet i više se nije vraćao.“

Olgine reči su tek sporadično dopirale do Goranovog mozga. Sa njenog lica čitao je koliko je situacija zaista ozbiljna.

„Zašto mi to odmah nisi javila?“ , pitao je znajući da se Dušanova dežurstva obično završavaju rano ujutru. Šta je čekala do četiri po podne?

„Rekao si da ćeš doći posle posla. Nisam htela da dižem paniku. A nadala sam se da će se i on pojaviti, okrenuti telefon, poslati poruku, bilo šta.“

Goran je instinktivno izvadio telefon i pozvao brata. Nije bio dostupan.

„Prvo sam posumnjala da se nije naljutio nešto na mene“, nastavila je Olga. „Znaš kakav je on. Uvek sve zadržava u

sebi, a onda voli da se duri. Dešavalo se da mi se ne javlja na telefon, ne odgovara na poruke, ne dolazi kući.“

Okrenula se ka Goranu. „Ali ne ovoliko dugo. Nema šanse da bi dozvolio da ceo dan ne znam gde je.“ Nešto u njenom pogledu ga je uplašilo. Olgine oči, prvo što primetite na njenom licu, vesele crne loptice ispod gustih trepavica, bile su nekako sablasno mirne. Kao da je već bila spremna na najgore vesti.

Goran nije mogao tako da razmišlja. Mora da im je obojma promakao neki sasvim prost i bezbolan odgovor na to gde mu je brat i zašto se ne javlja.

„Jesi li zvala njegove drugare?“, pitao je. Dušan nije imao mnogo drugova, a još manje onih s kojima bi zaglavio čitavu noć. I kao mlađi retko je izlazio, ali dešava se da štreberi, ako bi ta reč uopšte pristajala Goranovom bratu, polude kada pređu trideset petu.

Olga je odmahнула glavom.

„Niko ništa ne zna.“

„A na Institutu, šta još kažu? Kuda je otišao?“, nije dopustio da mu odgovori. „S kim si pričala uopšte?“

„Najpre sa dežurnim asistentom, a onda sa Sokolovićem.“ Upravnik Instituta tokom godina je postao Olgin i Dušanov kućni prijatelj, a kao zagriženi navijač *Manchester junajteda* bio je Goranovo omiljeno društvo za Ligu šampiona. „Sinoć nije radio, pa mi je samo ponovio ono što sam već znala. Oko pola devet Dušan je prijavio neodložne obaveze i rekao da će ostati malo duže. Više se nije vraćao na posao.“

„Znači, znao je da bi mogao da se zadrži?“ Goranov očajnički pokušaj da se uhvati za nešto zvučao je pre komično nego utešno.

Da, moguće je da je Dušan očekivao kako će ostati duže, ali sigurno ne celu noć i naredni dan do četiri po podne.

Kakve su to neodložne obaveze? I zašto se ne javlja? Ako mu ne radi mobilni, nema dometa, crkla baterija, našao bi način da ih obavesti gde je. Koliko god da se naljutio na Olgu, ne bi se poneo tako neodgovorno. Potraga za prostim i bezbolnim rešenjem bila je iscrpljena. Sledio je strah.

Nešto mu se desilo. Pomisao na saobraćajnu nesreću vratila je Gorana u period pre sedam godina, u noć koja mu je zauvek promenila život. I ponovo je osetio uzbuđenje dok ubrzava uz Kneza Miloša, proleće kroz raskrslu sa Bulevarom i spušta se niz Takovsku, neobično pustu čak i za utorak uveče. Samo jedan trolejbus polako i bahato prelazi u njegovu traku. Obilazi ga zdesna. Ne pušta gas. Ne zna da pedeset metara niže ona prelazi ulicu. Kad je ugleda, već je kasno. Nema onog trenutka u kome se sve zaustavlja kao na filmovima. Nema usporenog snimka, patetičnog susreta s njenim očima. Samo škripa kočnica, tup udarac u telo, pucanje šoferke i krv koja se razliva po staklu.

Telefon je zazvonio. Olga je u dva koraka stigla do komode i zgrabila slušalicu.

„Halo?“, u glasu su joj se mešali nada i strah. „Halo, ko je to?“, ponovila je još tri puta. Nije bilo odgovora.

Goran je odahnuo. Nije ih zvao Dušan, ali ni policija da ih obavesti o saobraćajnoj nesreći. Ili možda o nečemu još gore. Grad je pun ludaka. Dušan nije bio agresivan i učinio bi sve da izbegne sukob, a kako god nazivali takvo ponašanje, razumnim ili kukavičkim, ono je uglavnom dobar način da se oslobodite napasnika. Ali nikad se ne zna šta budalu može da isprovocira.

„Od sinoć u Beogradu nije bilo neidentifikovanih žrtava.“ Olga je očigledno već razgovarala sa organima reda. „Rekli su mi, ako se Dušan ne pojavi do večeras, da dođemo i prijavimo nestanak. Razmišljam da odemo i ranije.“

Goran je oklevao. Kao čovek koji je dvadeset devet meseci proveo u svakodnevnom druženju sa uniformisanim licima, poslednje što je želeo jeste da se vidi s njima.

„Ajde da, ipak, sačekamo do večeras“, rekao je.

Olga je pristala zato što nije želela da se prepire, a ne zato što je verovala da će se nešto promeniti. Pola sata kasnije pozvao ih je Dušanov drug sa fakulteta, a potom i doktor Sokolović. Raspitivali su se da li ima nešto novo i ponudili pomoć. Posle još sat vremena Olga je spremila Mateji večeru, a njima dve velike šolje kafe.

Goran je hodao po sobi kao pas na lancu. Više od neznanja mučilo ga je što mu je brat možda bio u opasnosti, a on ne može i ne zna kako da mu pomogne.

Oduvek je bio zaštitnički nastrojen prema mlađem bratu. Dobro, ne bukvalno oduvek. Kad se Dušan rodio, imao je dosta problema da prihvati postojanje nepodnošljivo iritantne pojave zvane beba brat. Predlagao je da ga prodaju Ciganima, pošalju u Afriku, zakopaju u sneg, bace pod trolejbus. Ljubomora je kulminirala jednog leta na moru kada je pozvao Dušana da se zatrče u vodu, pa ga sapleo tako da je ovaj svom silinom tresnuo glavom o stenu. Ni batine, koje je potom dobio od oca, ni majčino višesatno ispiranje mozga nisu ostavili toliko traga u Goranovom sećanju kao slika dvogodišnjeg brata ulepljenog suzama, slinama i krvlju. Dušan se, naravno, ničeg nije sećao, ali mu je ožiljak iznad levog oka ostao kao večna uspomena na trenutak kada se Goranov odnos prema njemu zauvek promenio.

Bio je njegov zaštitnik još od osnovne škole, tokom koje niko nije smeo da ga takne, pa sve do vremena posle očeve smrti. Goran je tada studirao prava, a Dušan tek upisao medicinu. Dve trećine činovničke penzije, koliko im je pripalo po zakonu, kao i majčina mala i neredovna plata, teško

da bi zadovoljile potrebe dva studenta i u mnogo srećnijim vremenima od devedesetih u Srbiji. Neko je, šovinistički rečeno, morao da preuzme ulogu oca. A znalo se i ko će. Opet, daleko od toga da je tih godina bilo lako doći do para na pošten način, ako se u tu kategoriju ubraja prodaja švercovane kozmetike iz Segedina. Dve pune godine Goran je proveo na Bulevaru, cupkajući pored haube stare očeve lade žiguli, dok konačno nije uspeo da se zaposli u banci. Posao šalterskog službenika ga nije učinio najsrećnijim čovekom na svetu, ali mu je bar pružio dovoljno mira, sigurnosti i novca za normalan život.

Sve do te kobne noći.

Sreća u nesreći je što Dušan u vreme kad je Goran završio u zatvoru više nije zavisio od njegove finansijske podrške. Već je uveliko diplomirao, zaposlio se, oženio, podigao kredit za stan, a i Mateja je bio na putu. Postigao je sve ono što je Goran doživljavao i kao svoje uspehe. On je bio taj koji je u svemu pomogao bratu. On ga je terao da uči, davao mu novac. On ga je štutio.

I ponovo je osećao da mora da ga zaštititi. Ali kako?

Telefon je zapištao. Ovog puta je Goran uzeo slušalicu i pogledao u displej. Nije bilo identifikacije.

„Halo.“

„Dušan mi treba“, duboki muški glas bio mu je potpuno nepoznat.

„Nije tu. A ko ga traži?“

„Gde je?“

„Pitao sam ko ga traži!“, odgovorio je Goran odlučno.

Ćutanje je potrajalo. Čuo se samo zvuk saobraćaja.

„Ko je to?“, ponovio je glasnije, ali se veza već prekinula.

Goran je i dalje zurio u slušalicu. Kao da je čekao da ponovo zazvoni, ali je brzo shvatio da se to neće desiti. Kao

što je shvatio i da se Dušan neće tek tako pojaviti na vratima. Nije imao pojma gde mu je brat, niti šta se uopšte događa, ali mu je postalo jasno da neće ništa ni saznati ako budu samo sedeli i čekali. Okrenuo se ka Olgi. Njen upitni pogled odnosio se na prethodni razgovor. Ko je zvao? Šta je hteo? Je li pominjao Dušana?

„U pravu si“, rekao je, a zatim izgovorio i rečenicu za koju je do pre samo nekoliko minuta bio ubeđen da nikada neće izaći iz njegovih usta: „Treba da odemo u policiju.“

TREĆE POGLAVLJE

U MUP-u u Dvadeset devetom Goran je prvi i jedini put bio pre tačno sedam godina, ali se nije sećao skoro ničega od te noći. Ni čime su ga dovezli, ni kuda su ušli, ni gde su ga ispitivali, ni šta su ga ispitivali. Sećao se da su ga zatvorili u betonsku prostoriju bez prozora i da je tu proveo noć, najdužu i najtežu u životu. Goran nije bio religiozan, ali se sve vreme molio samo da ta devojka, tada još nije znao ni kako se zove, preživi.

„Ime nestalog lica?“, upitao je oznojeni policajac u nepri-
stojno raskopčanoj košulji. Prethodno im je uzeo lične karte,
pa otišao da ih kopira, pa se po povratku žalio na vrućinu, pa
je bezuspešno pojačavao klimu, pa je shvatio da mu hemijska
ne radi, pa je otišao po drugu. Svaki taj potez bio je ozbiljan
atak na Goranov nervni sistem.

„Dušan Borota“, odgovorio je koliko god je mogao mirno.

„Datum rođenja?“

Olga mu je izdiktirala podatke.

„Kad je poslednji put viđen?“

„Sinoć.“

„Da li se dešavalo to ranije?“

„Šta?“

„Da ode od kuće i ne javi se.“

Olga je pogledala dole.

„Ne... Nikada.“

Žebeljan, tako mu je pisalo na pločici, obratio joj se glasom koji je tobož bio obojen toplinom i razumevanjem:

„Morate znati da za muškarce u srednjim godinama to nije retka pojava. Čovek ode po cigarete i više se nikada ne vrati. Ljudima jednostavno nešto kvrcne u glavi. Članovima porodice bude teško da to prihvate, ali...“

„Dušan to nije uradio!“, prekinula ga je Olga. Goranu se svidela odlučnost u njenom glasu. Policajcu baš i ne, ali je odustao od daljeg ubeđivanja.

„U redu... Šta je po zanimanju?“

„Doktor. Patolog.“

„Gde radi?“

„U Institutu za sudsku medicinu.“

Pogled mu se razbistrio.

„Dušan Borota?“, progovorio je kao da je tek tada uključio mozak. „Šta ste rekli, kad je nestao?“

„Sinoć oko pola devet. Izašao je sa posla i od tada ga niko nije video.“

„Aha. Sačekaćete malo.“

Pokupio je papire i izašao. To „malo“ potrajalo je više od pola sata. Dovoljno za novu nadu. I strah.

Iz Olgine tašne začule su se vibracije. Još dok ih je Žebeljan ispitivao, Goran je čuo da je neko zove. Ovog puta stigla joj je poruka. Nakon beskonačnog traganja po torbi, iskopala je beli ajfon, prošarala prstom po ekranu i gledala u njega zbunjeno.

Pokazala je telefon Goranu. U zelenom oblačiću stajao je SMS doktora Sokolovića: „Dolazila je policija u Institut. Tražili su Dušana. Javi mi se kad budeš mogla.“

Trenutak kasnije pridružila im se devojka u civilu. Imala je jedva trideset godina, plavu kosu vezanu u rep i dve fascikle, koje je stiskala pod miškom. U bilo kojoj drugoj situaciji Goran bi prvo primetio njene velike grudi, koje su se nazirale ispod svetlosive bluze zakopčane do grla, ali tog časa u glavi mu je bilo samo jedno: zašto je, kog đavola, policija odlazila u Institut da se raspituje o Dušanu?

Za devojkom je ušao stariji muškarac, takođe u civilu. Izduženog, rošavog lica, podsećao je na Pušača iz serije *Dosi-je X*. Nosio je braon odelo za broj veće i kravatu sa cvetnim dezenom. Zatvorio je vrata i ostao da stoji u polumraku.

Policajka se predstavila kao inspektorka Jelena Pašalić, a zatim otvorila žutu fasciklu i listala papire.

„Vi ste supruga i brat doktora Dušana Borote?“, pitala je nakon što se zadržala na jednom i pogledala Gorana. „Bili ste već osuđivani?“

Goran je navikao da ga razni ljudi na raznim mestima podsećaju na boravak u Mitrovici. I uvek je odgovarao na isti način:

„Je l' to nešto menja?“

Nije ga ni konstatovala.

„Saobraćajka. Vožnja u pijanom stanju. Devojka ostala invalid...“, kao da mu je sa svakom rečju udarala po šamar. „Sinoć je jedan kao vi pokosio troje na Pančevačkom mostu.“

„Izvinite, jesmo li mi ovde da pričamo o meni ili...?“

„Da li vam nešto znači ime Mladen Vojinović?“, prekinula ga je naglo i pogledala u oči.

„Ne razumem.“

„Pitala sam vas...“

„Čuo sam šta ste me pitali, ali ne razumem poentu.“

„Niste vi ovde da određujete poentu“, umešala se Pušačeva kopija izlazeći iz polumraka. Predstavio se kao inspektor

Žarko Janić. Njegov tihi glas sugerisao je dve stvari: prvo, glumi dobrog policajca, i drugo, svim silama se trudi da prikrije akcenat. Goran bi rekao – istočna Srbija.

„Posmrtni ostaci Mladena Vojinovića pre dva dana iskopani su na gradilištu pored Dunava. Možda ste čuli za taj slučaj. Pisalo je u novinama.“

Goran je pogledao Olgu. Izgledala je podjednako zbunjena kao i on.

Da, znao je za taj slučaj. Kao i svako ko je prethodnog dana prošao pored bilo koje trafike u gradu. Niste mogli da ga ne primetite. Groteskni prizor blatnjavog kostura u plavoj dukserici kako visi iz kašike bagera. I radnici okupljeni oko njega kao oko trofeja. Morbidno i degutantno.

Ali kakve to veze ima sa njegovim bratom?

„Mladen Vojinović je neko vreme radio kao Dušanov asistent u Institutu za sudsku medicinu“, objasnio je inspektor i okrenuo se ka Olgi. „Da li ste znali za to?“

Bilo je potrebno da ponovi pitanje kako bi se ona trgla iz svojih misli i klimnula glavom.

„Da, pominjao je da je radio sa nekim Mladenom“, promucala je.

„Da li vam je pominjao još nešto u vezi s njim?“

„Ništa posebno. Dečko je valjda bio tu na praksi... To je bilo pre dve-tri godine.“

„Pre pet!“, viknula je Pašalićeva kao da je time otkrila bogzna šta. „Kad mu je istekao staž, podneo je zahtev za stalni radni odnos, ali vaš suprug nije želeo da ga zadrži. U izveštaju je naveo da je Mladen neodgovoran i nepouzdan, čak nedovoljno stručan. Dečko posle nije uspeo nigde da se zaposli.“

„Pa šta?“, reagovao je Goran. „To što ga nisu zaposlili samo je dokaz da je moj brat bio u pravu.“ Kako ga je Pašalićeva

konstantno ignorisala, okrenuo se ka Janiću. „Kakve to uopšte ima veze sa bilo čim?“

Pušač kao da je jedva čekao da ga to pita. Seo je na sto i prekrstio noge.

„Ne bi imalo, naravno, da nisu i dalje ostali u kontaktu.“

„Ne razumem.“

Inspektorka Pašalić je iz druge fascikle izvadila desetak zaheftanih listova. Goran je pomislio kako sigurno mnogo uživa u toj igri sa fasciklama i papirima.

„Proverili smo listing Mladenovog mobilnog telefona“, rekla je i okrenula papire ka Goranu i Olgi. U šumi sitno kućanih brojeva njih nekoliko je bilo obeleženo fluorescentno-žutim markerom. Prepoznali su broj Dušanovog mobilnog.

„Čudno je da nekoga označite kao neodgovornog i nepouzdanog, pa nastavite redovno da se čujete s njim.“

Goran je uzeo papire. Čudno je bilo i što policajci tek tako pokazuju telefonske listinge ljudima koje ispituju. Verovatno im je to neki novi trik. Nije ga bilo briga. Ionako nije nameravao da išta krije od njih.

Olga se nagla da i ona vidi. Listing je bio star pet godina i pokrivaio vreme od tri meseca. Jun, jul i avgust. Goran je listao stranice. Gomila telefonskih brojeva sa datumom, vremenom i trajanjem poziva. Po broju onih markiranih, reklo bi se da se sa Dušanom čuo dva-tri puta mesečno. Dovoljno za određenu sumnju, ali premalo da ih policija zbog toga zadržava na ispitivanju.

Sigurno su imali još nešto.

„Imamo razloga da verujemo kako su u pitanju poslednja tri meseca života Mladena Vojinovića“, nastavila je Pašalićeva. „Njegova sestra prijavila je nestanak šesnaestog avgusta te godine, a kao što ćete videti...“, čekala je da Goran okrene

poslednju stranicu, „poslednji put Mladenova telefonska kartica korišćena je tri dana ranije. Vidite?“

Naravno da je video. I ne samo to. Čim je okrenuo poslednju stranicu, postalo mu je jasno zašto su im dali da gledaju listing. Čekali su njihovu reakciju. Taj poslednji broj, poslednji poziv koji je Mladen Vojinović uputio u životu, bio je obeležen žutim markerom. Zvao je Dušana.

„Mislim da bi trebalo da nam kažete sve što znate.“ Inspektorkin glas odzvanjao je u potpunoj tišini koja je zavladala prostorijom.

Olga je prva progovorila:

„Ja sam vam već sve rekla. Ne znam ništa više od toga.“

„A ti, Gorane?“, umešao se Janić, prešavši na ti. „Ne bi ti bilo pametno da nas lažeš.“

„Zašto mislite da vas lažem?“

„Zato što smo proverili i tvoj kućni telefon.“

Pašalićeva se nadovezala:

„U toj kući na Zvezdari ste obojica odrasli i u njoj vi još živite s majkom, je l' tako?“

Nije odgovorio. Na stolu su se opet našli listovi sa telefonskim brojevima. I opet su neki od njih svetleli u fluorescentnoj boji.

„Ti brojevi su pripadali žrtvi. Mobilni i fiksni“, objasnila je Pašalićeva pre nego što je pokazala na telefon sa vrha stranice.

„Ali mislim da vam je ovaj broj dobro poznat.“

I te kako mu je bio poznat. Bio je to prvi telefonski broj koji je zapamtio u životu. Janić mu se uneo u lice.

„I dalje tvrdiš da ne znaš da ti je brat bio u kontaktu sa Mladenom Vojinovićem?“

„On je u to vreme bio u zatvoru“, odgovorila je Olga umesto njega.

I bila je u pravu. Listing je, kao i onaj prethodni, pokrivaio vreme od juna do avgusta te godine, a Goran je oslobođen tek u januaru naredne. Njegova pažnja, međutim, nije ni bila na datumima, već na vremenu i trajanju markiranih poziva. Jedan je započeo u 23.19, a završio se posle četrdeset osam minuta. Drugi je trajao čitav sat i dvanaest minuta. Šta je, kog đavola, Dušan imao toliko dugo da priča sa svojim tada već bivšim asistentom? I zašto iz njihove kuće na Zvezdari?

Nije znao odgovor, ali mu se nešto drugo razjasnilo.

„To nije sve“, pogledao je Janića u oči. „Telefonski pozivi nisu jedino što povezuje mog brata i žrtvu, je l' tako?“

Gledali su se kao da odmeravaju snage. Konačno, Janić se osmehnuo. Zubi su mu bili žuti i neuredni. Stvarno je bio pušač.

„U pravu si“, ustao je sa stola i sporo prošao iza Olginih i Goranovih leđa. „Koleginica Pašalić se upravo vratila iz Instituta. Po svedočenju zaposlenih, Mladen je, nakon što je dobio otkaz, još nekoliko puta dolazio tamo.“ Dotakao je Olgu po ramenu. „I šta mislite s kim se sastajao?“

Od Olge je dobio samo pogled pun razočaranja i besa, ali kao da je baš to i želeo. Zadovoljno se osmehnuo i nastavio.

„Kažu da je tih susreta bilo desetak. Nama je jedan posebno zanimljiv. Onaj poslednji“, ponovo se nagnuo nad Goranom, ali ovog puta mu je bukvalno govorio u uho. „Znamo za svađu u Dušanovom kabinetu. Znamo da je Mladen nasrnuo na tvog brata, da su se potukli, da je obezbeđenje moralo da interveniše. Znamo čak i kad se to desilo.“

Pašalićeva je bila spremna: „Zaposleni se slažu da je bio avgust, a jedan od njih tvrdi da je bila subota.“

Već narednog trenutka pred Goranom i Olgom se našao dokument sa memorandumom Instituta.

„Doktor Borota je bio dežuran u subotu ujutru, trinaestog avgusta. Toga dana je, tačnije te noći, poslednji put korišćena kartica Mladenovog mobilnog telefona. Tri dana kasnije njegova sestra je prijavila nestanak.“

Goran je više nije pratio. Sve vreme se vraćao na ono što mu je rekao Janić. Dušan se tukao? U svom kabinetu? Kakve su to gluposti?

Olga se ponovo umešala: „Zašto tada niste sproveli istragu? Ako kažete da je sestra prijavila nestanak...“

„Zato što je Mladen bio punoletan i nije imao nikakvu obavezu da se javlja sestri“, objasnila je Pašalićeva. „Oni nisu ni živeli zajedno. Mladen je došao u Beograd da studira, a sestra je ostala sa ocem u Kragujevcu. Ali verujem da vi to sve dobro znate.“

Janić je ponovo prišao Olgi.

„Prekinite da nas lažete, gospođo. Ionako je ovo sve maslo vašeg devera, je l' tako? Neka budala u zatvoru ga naučila da nam prodaje priču o nestanku. Ali pogrešno su ga naučili. Samo ste nam još više pojačali sumnju.“

Goran je poželeo da ga nokautira, ali je shvatio da bi najbolje bilo samom sebi da opali šamar. Kako je uopšte mogao da pomisli da će mu policija pomoći? Jednom kad čovek završi u zatvoru, za njih je zauvek obeležen.

„Dušanu ćemo danas poslati poziv za informativni razgovor. Ali ne bi bilo loše da mu kažete da nam se javi“, nastavio je Janić.

„Mi ne znamo gde je on“, brecnuo se Goran. „Zato smo i došli ovde!“

Inspektorove tanke usne još jednom su se razvukle i pokazale žute i neuredne zube. „Verujem da je tako. Kao što verujem i da ne bi trebalo da ti napominjem kakve su kazne

za pomaganje u zločinu ili prikrivanje ubistva... Pogotovo za nekog ko je već bio osuđivan.“

Povratak u zatvor bio je najveći Goranov strah. Koliko je samo puta sanjao kako je ponovo tamo. Ne zna zašto, nije čak ni bilo suđenja. I nema nikoga da mu to kaže. Zato odlučuje da beži. Požarnim stepenicama na prvi sprat, drugi, treći, sve do izlaza na krov. Ali čim otvori vrata krova, ponovo se nađe u svojoj ćeliji. Kao u onim paradoksalnim slikama kada stepenice vode u istu tačku ili kada voda teče ukруг. Kud god bi krenuo, uvek bi na kraju završio među ista četiri zida. I budio se u znoju i panici. Uprkos tome, Janićeva pretnja mu nije ni stigla do mozga.

„Moj brat nikoga nije ubio“, rekao je.

„Odlično! Onda je najbolje da dođe ovde i lepo nam kaže sve što zna.“

„Ne razumeš“, sad je i Goran prešao na ti. „Moj brat nije ubica!“, viknuo je i ustao sa stolice. Bio je za glavu viši od Janića i teži bar dvadeset kilograma.

Inspektorka Pašalić je stala između njih.

„Ovo bih mogla da protumačim kao nasrtaj na službeno lice.“

„Protumači kako god hoćeš! Ako ovo ubistvo ima ikakve veze sa Dušanovim nestankom, to samo znači da je i on u opasnosti. Da treba da mu pomognete, a ne da ga progonite!“

Pašalićeva je htela da pozove pojačanje, ali Janić ju je zadržao.

„Nema potrebe, Jelena.“

Spustio je Gorana na stolicu i vratio se u svoj dominantni položaj.

„Slušaj me dobro, barabo. Tvoj brat ima dvadeset četiri sata da nam se javi. U suprotnom, raspisujemo poternicu za njim i objavljujemo je u javnosti. Čak i da je nevin kao

što kažeš, zauvek će biti obeležen kao ubica!“ Snažno ga je uhvatio za vrat i privukao. „A u slučaju da se ispostavi kako si me lagao, lično ću se postarati ne da se vratiš u Mitrovicu, nego da više nikada ne izađeš odande. Je l’ ti jasno?“

Potapšao ga je po leđima i pokazao vrata.

„Slobodni ste.“